

The Queen

Stephen Frears, 2006

La reialesa britànica en la posmodernitat

El joc dels gestos

Segons la maquinària mediàtica, el màxim atractiu de *The Queen* és l'actuació de Helen Mirren com a reina Elizabeth. Així que per poder parlar de la pel·lícula, abans cal dir que una estàtua de cera o un robot ho haurien fet igual de bé que la Helen Mirren. Sembla que no moure els músculs del rostre per simular impassibilitat o una gran contenció interior és un mèrit actoral impressionant. Si creguéssim en aquesta teoria, els millors actors serien els que poguessin romandre més temps sense respirar. Fer càstings seria molt senzill. Però no ens empipem, que la Julia Roberts i la Helen Hunt van rebre també un Òscar tot i que van moure els músculs del rostre de manera pèssima en les seves pel·lícules. A més, la Helen Mirren té uns altres mèrits, per exemple sobreposar-se a l'ús d'unes ulleres tan ridícules que li donen un matís paròdic al seu personatge (un matís involuntari, per desgràcia).

Dit tot això, ja es pot parlar del que interessa, que no és cap aspecte formal del film. La pel·lícula és perfecta per veure-la un diumenge a Tele 5, seguida d'un *talk show* amb

«especialistes». La trama és de premsa rosa: analitza les relacions entre el primer ministre i la reina en els dies posteriors a la mort de la princesa Diana. No obstant això, el que interessa és una cosa menys evident: la imatge del poble anglès que construeix el film.

La tesi és simple: el poble anglès va canviar de valors, fet que va quedar evidenciat amb la mort de Diana, «la princesa del poble». Bàsicament, estem parlant d'un canvi d'objecte de veneració: de la noblesa —representada en la seva màxima expressió per la figura de la reialesa— a les estrelles mediàtiques. Diana encarnava, literalment, aquest canvi: havia passat d'una esfera a l'altra després del seu divorci del príncep Charles. La monarquia, aquesta institució tan immutable com el rostre de la Helen Mirren, no va voler reconèixer-ho i va pagar per això un preu polític.

El que passa és que els monarques sempre han d'estar molt quiets, en cas contrari surten moguts en els bitllets, en les monedes, en els retrats a l'oli (en aquest sentit resulta altament simbòlica la primera escena de la pel·lícula). Per descomptat, la immutabilitat és un dels valors suprems de la monarquia, perquè la història diu que quan les coses

canvien els caps roden. *The Queen* proposa que el «desencontre» entre la monarquia i el poble anglès es va deure al fet que la institució va voler actuar com sempre —és a dir, com mana la tradició— davant una societat que ja no era la de sempre.

Enmig d'aquesta situació, Tony Blair —*Mr. call me Tony*—, l'acabat d'estrenar primer ministre, representa el paper d'un modernitzador que sap que no pot prescindir de la monarquia i acaba sucumbint als seus encants. La diferència entre la reina —*Mrs. call me Her Majesty*— i Tony és que el primer ministre fa molts gestos. Això denota que passa per tots els estats d'ànim, que és voluble, o sigui: que és propens al canvi. Entre ambdós extrems, la immutabilitat de la reina i la intenció de canvi del primer ministre, s'estableix la tensió de la pel·lícula. Així, les trobades entre *Her Majesty* i Tony semblen converses absurdes entre una estàtua de cera i Mr. Bean. Per si no n'hi hagués prou, també apareix l'actor secundari príncep Charles, fent-se el modern perquè l'ombra de la mare és immensa i el cap cada vegada se li fa més petit.

A pesar de l'entorn antimonàrquic de Blair —la seva esposa i el seu principal assessor són crítics àcids de la corona—, al final es tracta de canviar les coses perquè segueixin sent les mateixes, (Tal com va ocórrer, per exemple, durant la segona guerra mundial, quan la llavors casa de Sachsen-Coburg-Gotha va decidir canviar el seu nom pel de casa de Windsor. És que això de sonar a Alemanya no quedava bé llavors). La reina haurà de mostrar unes poques de les seves emocions i el primer ministre aprendrà que no ha de ser tan impulsiu. El resultat, típic de la política correcta, és que els dos es quedin amb somriures de cartró. Però l'important és que els canvis hauran de salvar la monarquia.

Com a teló de fons hi ha el poble britànic plorant i plorant per la pobreta Diana, la seva princesa adorada. Els plebeus s'acosten al palau de Buckingham per lliurar tones de flors a la seva morta preferida i també targetes amb missatges enverinats contra la reina. Per la seva banda, la premsa i la televisió s'encarreguen de «prendre el pols a la societat», de «donar veu al carrer». Tot això és molt bonic i ens dóna la idea que sense cap dubte entre tots els pobles del món el britànic és el més sensible... a la manipulació mediàtica.

Només per comprovar que els monstres són autosuficients, la premsa rosa va anunciar que la mateixa reina Elizabeth —la de debò— va convidar a Helen Mirren a prendre el te.

Ha d'haver estat el te més avorrit de la història.

Fitxa tècnica

Tècnics

Director: Stephen Frears.
 Productor: Andy Harries, Christine Langan i Tracey Seaward.
 Guió: Peter Morgan.
 Muntatge: Lucia Zucchetti.
 Fotografia: Affonso Beato.
 Vestuari: Consolata Boyle.
 Música: Alexandre Desplat.
 Efectes especials: Steve Breheney i Evan Green-Hughes.
 Companyia productora: BIM Distribuzione, Canal+, France 3 Cinéma, Granada Film Productions, Pathé Pictures International i Scott Rudin Productions.
 Nacionalitat: Estats Units, França i Itàlia.
 Durada: 97 minuts.

Actors

Helen Mirren: reina Elizabeth II
 Michael Sheen: Tony Blair
 James Cromwell: príncep Philip
 Sylvia Syms: reina mare
 Alex Jennings: príncep Charles
 Helen McCrory: Cherie Blair
 Roger Allam: Robin Janvrin
 Tim McMullan: Stephen Lamport
 Douglas Reith: Lord Airlie
 Robin Soans: Equerry
 Lola Peploe: secretària de Janvrin
 Joyce Henderson: servent de Balmoral
 Pat Laffan: Head Ghillie
 Amanda Hadingue: servent de la reina

Filmografia

2005
Mrs. Henderson presenta
 2002
Negocios ocultos
 2000
Liam
 2000
Alta fidelidad
 1998
Hi-Lo Country
 1996
La camioneta
 1996
Mary Reilly
 1992
Héroe por accidente
 1990
Timadores
 1988
Las amistades peligrosas
 1987
Sammy y Rosie van a la cama
 1987
Ábrete de orejas
 1985
Mi hermosa lavandería
 1984
La venganza
 1979
Bloody Kids
 1971
Detective sin licencia
 1968
The Burning